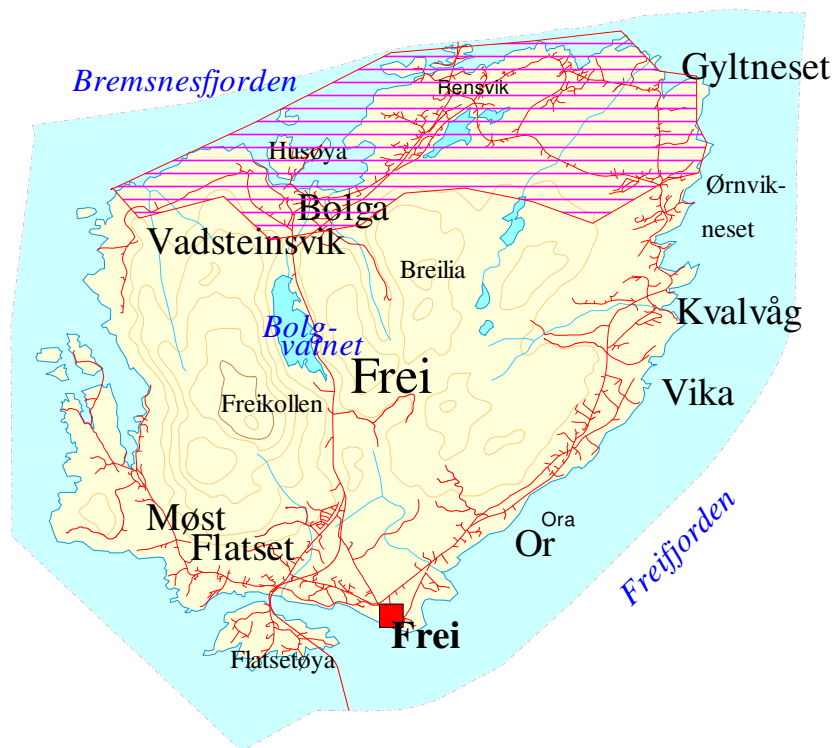


Grønn plakat-

Grøntstrukturanalyse

Frei - nordre del
Bolga – Ånesmyra/Ørnvika



Kristiansund kommune mai 2008

Innholdsfortegnelse

Del 1	Innledning	3
Del 2	Grøntstruktur - hva og hvilken rolle?	5
Del 3	Metode	8
Del 4	Temakart landskap	11
	Vurderingsgrunnlaget	11
	Verdisetting	16
Del 5	Temakart natur	21
	Vurderingsgrunnlaget	20
	Verdisetting	27
Del 6	Temakart friluftsliv	32
	Vurderingsgrunnlaget	29
	Verdisetting	40
Del 7	Grønn plakat	43
	Kilder	48

Vedlegg;

Innledning

Denne rapporten er laget som et plangrunnlag for arbeidet med ny kommuneplanen for Kristiansund.

For å kunne verdisette **miljøverdiene** har det blitt gjennomført en grøntstrukturanalyse. I analysen er det benyttet en metodikk hvor det ut ifra faglige kriterier har blitt foretatt en verdisetting av følgende tre tema:

- landskap
- natur
- friluftsliv

De tre tema i verdisatt form sammenfattes til slutt i et felles dokument som betegnes som "Grønn Plakat". Den "Grønne Plakaten" gir en faglig vurdering av hvilke områder som bør søkes bevart. Som plangrunnlag vil "Grønn Plakat" også være en "vær varsom plakat" i forhold til eventuelle framtidige utbyggingsinteresser på Innlandet.

Den grønne plakaten for er kun et grunnlagsmateriale, og må ikke forveksles med et plandokument til politisk behandling.

Følgende arbeidsgruppe har arbeidet med grøntstrukturanalysen:

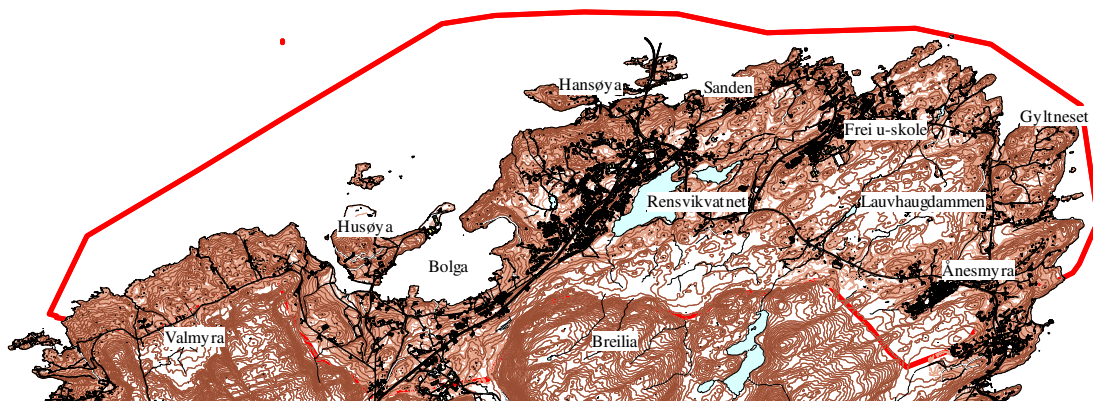
Tore Aukan – parksjef
Aud stølen – miljøvernrådgiver
Jan Brede Falkevik – reguleringsplanlegger

På grunn av liten tid avsatt til dette grøntstrukturarbeidet har arbeidsgruppen konsentrert seg om et området på nordre del av Freiøya. Det vil si fra Valholmen i Vadsteinsvika til Ørnvika da vi tror mye av utbyggingspresset vil komme her. På grunn av liten tid er temakart og grønn plakat utarbeidet hovedsakelig basert på dagens kjennskap til områdene. Lite registreringsarbeid og befaringer ute i felt er foretatt. Resultatet må derfor sies og være en grovavgrensning av områder, og således ingen detaljert grøntstrukturanalyse. Selv om de ulike områder på temakartene og den grønne plakaten er grove og kan innholde stedlige avvik, gir de likevel en god informasjon over mulige konfliktområder.

Kart over analyseområdet

N

Målestokk ca 1:8000



Grøntstruktur

Grøntstruktur - hva og hvilken rolle?

Nesten alle vi som bor i byer eller tettsteder har et grøntområde i nærheten. Et slikt grøntområde kan være en liten tilrettelagt park, et "villnis" bak borettslaget, et bekkedrag med frodig vegetasjon, eller for den saks skyld, din egen opparbeidede hage.

Foruten at slike områder er leveområder for planter og dyr, fungerer de som tur- og lekeområder for oss mennesker. Som barn har vi alle plukket bringebær i villnisset bak huset, eller vært på oppdagelsesferd i "jungelen" langs bekken. Som voksne, er slike grøntområder helst områder hvor vi lufter bikkja, eller inntar en times oppladning av kroppens utgåtte batterier i form av mosjon.

Slike grønne områder i byen eller tettstedet, inngår i det vi kaller for *grøntstruktur*.

Grøntstruktur

Grøntstrukturen er en overordnet struktur på lik linje med transportsystem og bebyggelse.

Grøntstrukturen er veven av store og små naturpregede områder i byen eller tettstedet.

Den kan være mer eller mindre sammenhengende og består av mange ulike arealtyper:

1. Overgangssonen mellom by og land, dvs de nærmeste 1-2 km inn i de store natur- og kulturlandskapsområdene rundt byen/tettstedet.
2. Store og små naturområder i byen inkludert strandområder, kystsonen, sjøer, tjern, elver og bekker.
3. Parker, institusjonsområder, skolegårder, kirkegårder, alléer og andre opparbeidede grønne områder.
4. Jordbruksområder og kolonihager i byen/tettstedet.
5. Private hager/fellesarealer i boligområdene.
6. Grønne "restområder" som kan både ha kultur- og naturpreg, f.eks. rivetomter og fyllinger.

Kilde; "Torén og Nyhus; 1994".

I tillegg til at grøntstrukturen er leveområder for planter og dyr og leke- og rekreasjonsarealer for liten og stor, innehar den også andre funksjoner. Grøntstrukturen fungerer gjerne som viktig romavgrensning og ramme rundt våre byer og tettsteder. Ofte kan den til og med fortelle oss noe om stedets opprinnelse. Skogkledde åser og koller gir stedet identitet, trygghet og gjenkjennelighet.

Vi kjenner også til grøntstrukturens betydning som viktige spredningskorridorer for planter og dyr. Mer ukjent er grøntstrukturens rolle som "miljøvernarbeider". Den renser bla. vannet og holder tilbake næringsstoffer og forurensende stoffer. For stedets lokalklima og luftkvalitet er grøntområdenes funksjon som luftrensere viktig.

I hovedtrekk kan man si at grøntstrukturen har **funksjon** som;

- landskaps- og historiefortellende element
- rekreasjonsareal
- kommunikasjonssystem
- leveområder for planter og dyr
- luft- og vannrensere

Ikke alle grøntområder er like interessante å ferdes i. Vår smak er høyst forskjellig, og vi etterspør en rekke typer friluftsområder. Det viser seg likevel at de fleste av oss ønsker naturområder med liten tilrettelegging (naturlig skog), helst med innslag av vann og sjø. (Torén og Nyhus; 1994) Planter og dyr er også kritiske, og stiller en rekke krav til sine habitater (leveområder). For å bevare et bredt spekter av det biologiske mangfoldet er det viktig at vi bevarer et tilstrekkelig utvalg av slike områder. Spesielt gjelder dette leveområder som er sjeldne, eller som har et stort innslag av planter og dyr.

Man kan derfor si at ulike grøntstrukturområder har ulike **verdi**.

Med verdi mener vi hva området betyr for vår opplevelse, og hva de inneholder av dyr og planteliv.

Av og til kan grøntstrukturens funksjoner komme i konflikt med hverandre. Ønsket om å tilrettelegge for friluftsliv i eller i nærheten av hekkeområder kan være eksempel på dette. I et slikt tilfelle må man bedømme om gevinsten av å tilrettelegge for friluftslivet vil være større enn å la området ligge i fred.

Hvorfor fokusere på grøntstrukturen?

By og tettstedsveksten har ført til at verdifulle naturområder, som har betydning for det biologiske mangfoldet, friluftsliv, luftkvalitet, identitet og folks helse, har blitt bygd ned. Undersøkelser viser at grøntstrukturen i en del by- og tettstedsområder er redusert med 20-30 % de siste årene (Torén og Nyhus; 1994 etter Ringard og Skjørstad 1985). Samtidig er tilgjengeligheten til by- og tettstedsnære friluftsområder blitt dårligere. (Torén og Nyhus; 1994). I tillegg er kvaliteten på våre gjenværende grønne nærområder ofte for dårlige for at disse kan benyttes i friluftssammenheng.

I en rekke meldinger, retningslinjer m.m. rettes nå oppmerksomheten mot å bevare viktige grøntstrukturområder ved en videre utbygging av våre byer og tettsteder:

-  St. melding nr. 42 (2000-2001)
"Biologisk mangfold"
-  St. melding nr. 39 (2000-2001)
"Friluftsliv"
-  St. meld nr 58 (1996-1997)
"Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling."
-  St. melding nr. 13 (1992-93)
"Miljø og utvikling".
-  Miljøverndepartementet T-1115, 1995
"Nasjonalt program for utvikling av fem miljøbyer".
-  St.meld 29 (1996-1997)
Regional planlegging og arealpolitikk

I "Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging", heter det at;

"Planlegging av utbyggingsmønsteret og transportsystemet bør samordnes slik at det legges til rette for en mest mulig effektiv, trygg og miljøvennlig transport, og slik at transportbehovet kan begrenses."

"Det bør tilstrebes klare grenser mellom bebygde områder og Inf-områder. En bør søke å samle inngrepene mest mulig."

Videre heter det;

"Det skal legges vekt på å utnytte mulighetene for økt konsentrasjon av utbyggingen i byggesonene i by- og tettstedsområder. Utformingen av utbyggingen bør bidra til å bevare grøntstruktur, biologisk mangfold og de estetiske kvalitetene i bebygde områder."

Analysemetoden

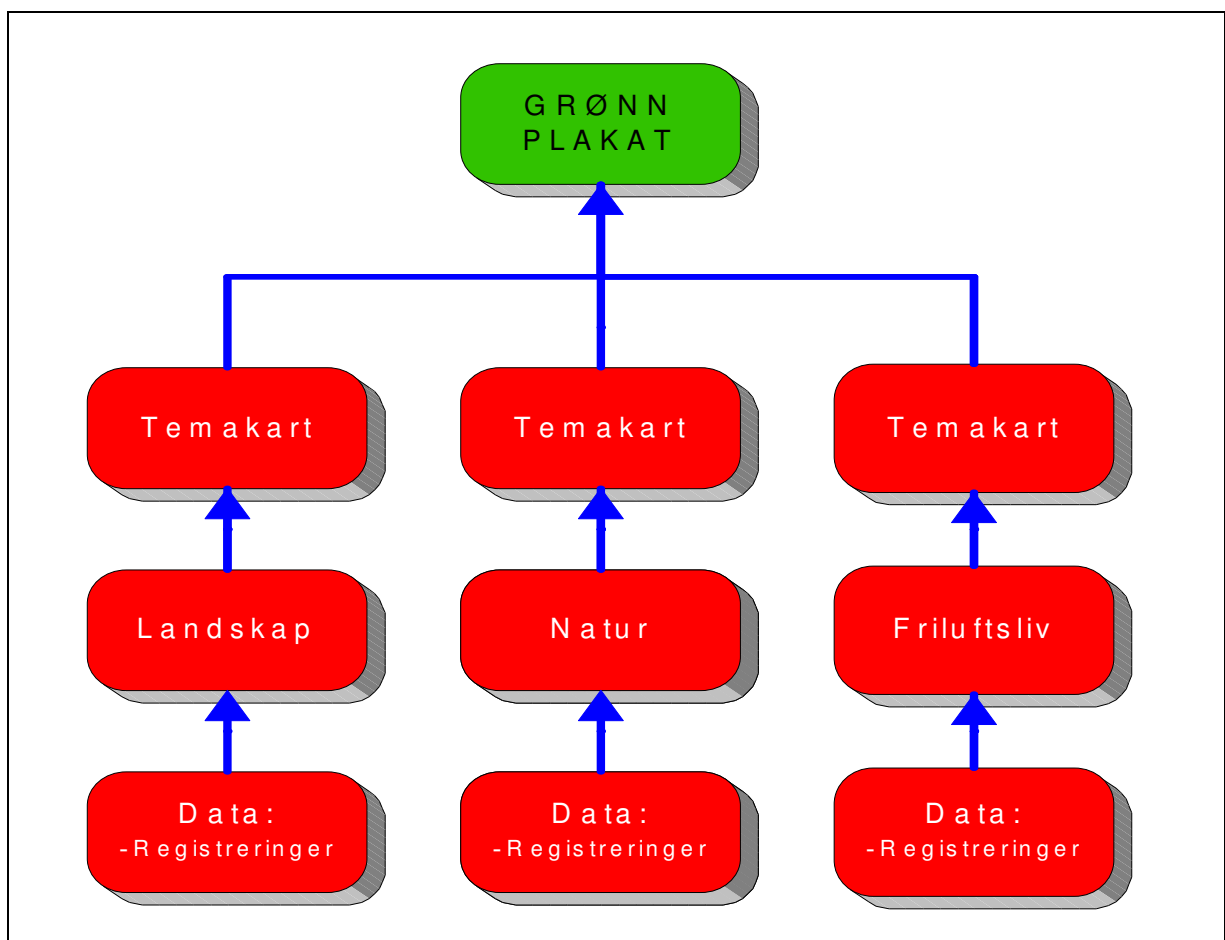
Framgangsmåte

Den grønne plakaten er utarbeidet etter en metode som er beskrevet i Direktoratet for naturforvaltninga håndbok nr. 6-1994, og er blant annet gjennomført i Oslo og Sandefjord. I Kristiansund er den fra før av brukt i Atlantenområdet, eller Folkeparken i forbindelse med reguleringsarbeidet her, og på Innlandet i forbindelse med konsekvensutredningen der.

Det utarbeides:

- **Temakartet for landskap**, viser grøntstrukturens betydning som formelement.
- **Temakart for friluftsliv, rekreasjon og lek**, viser hvilke verdier grøntstrukturen har for rekreasjon og lek.
- **Temakart for natur**, viser hvilke naturverdier grøntstrukturen i området har.

Kartene gir en beskrivelse av hvilken funksjon og verdi grøntstrukturen har for hvert av ovennevnte tema. På temakartene er de ulike verdikategorier markert med en egen farge. Verdisettingen er gjort ved å analysere grøntstrukturen i forhold til mennesker, planter og dyrs krav til arealenes størrelse, form og innhold.



På alle temakartene er grøntstrukturen verdisatt etter tre klasser fra 1 til 3, hvor det laveste tallet representerer høyest verdi. Summen av grøntstrukturens verdi fra temakartene har bestemt hvilken kategori områdene har blitt plassert i på Grønn plakate. Summen fra temakartene bestemmer verdisetningen av den grønne plakaten på følgende måte.

Kategori	Summen av verdier fra temakartene
1	3-5
2	6-7
3	8-9

Eksempel;

Et område tilhører kategori 1 i temakart landskap, kategori 2 i temakart rekreasjon, og kategori 3 på temakart natur. Summen blir da $1+2+3=6$. Området havner da i kategori 2 i den grønne plakaten.

Stedvis har det også, i tillegg til den objektive verdisetningen, blitt foretatt en faglig justering av grensene i Grønn plakate. Dette kan f.eks være der grensene for de ulike tema fraviker hverandre med liten margin, eller der hvor det finnes områder med samme verdi ligger så nære hverandre at det er hensiktsmessig å slå de sammen.

Den grønne plakaten søker å synliggjøre både hvilken **funksjon** og **verdi** grøntstrukturområdene har.

Hvordan forstå de ulike temakart og grønn plakate

Grensene må ikke forstås som detaljert og fastsatt, men som en omtrentlig avgrensning av potensielle konfliktområder.

Arbeidet med denne grøntstrukturanalysen

Arbeidsgruppens medlemmer har hatt liten tid til arbeidet med denne grøntstrukturanalysen. Gruppen har ikke hatt mulighet til å være nok ute i felt for å mer detaljert fastsette utbredelsen av de ulike områder. Temakartene og den grønne plakate bygger således på de data vi kjenner til fra før, og er en grov avgrensning av områder.

Selv om de ulike områder på temakartene og den grønne plakaten er grove og kan inneholde stedlige avvik, gir de likevel en god informasjon over mulige konfliktområder.

Registreringer og innsamling av data spesielt knyttet til de ulike temakart.

Data er hentet fra:

- Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Naturbaser.
- Alle kommunene er pålagt innen 2004 å kartlegge sine naturtyper. Kristiansund kommune har gjort dette arbeidet. Konsulenten har bistått i arbeidet med å vurdere naturforholdene.
- befaring og kartlegging av områdene (kun for temakart landskap).
- Arbeidsgruppen har hatt møte med hver velforening som har gitt oss ny informasjon om bruken av nærområdene.

De ulike velforeninger har gitt oversikt over friluftsområder i sitt nærområde:

- ✓ Bolga velforening: Åsmund Brevik
- ✓ Rensvik vel: Lars Hals og Alf Iversen
- ✓ Sanden vel: Jan Kvernstad
- ✓ Omsundet vel Heidi Storbukt og Sæther
- ✓ Ørnvika; Strømskag
- ✓ Frei u-skole v/ rektor har gitt informasjon over bruk av nærområder

I denne grøntstrukturanalysen har vi ikke funnet tid til å tegne inn lekeområder i de regulerte områder inntegnet.

Temakart landskap -vurderingsgrunnlaget

Våre grønne landskapsformer

I Norge har landformene vært bestemmende og ofte avgjørende for hvor og hvordan våre tettsteder og byer har vokst fram. Også i dag spiller landformene som omgir oss en viktig rolle. De inneholder kvaliteter som er verdt å ta vare på. De sier ofte noe om stedets opprinnelse og er et viktig element for å forstå ikke bare utviklingen av stedet, men også ofte utviklingen av hele regionen rundt. Formene gir stedet identitet og tilhørighet, og er viktig for folks mulighet til å orientere seg.

Mange steder ser man i dag at særpregede og "viktige" landskapsformer som gir stedet identitet bygges ned, eller blir delt opp av bebyggelse eller et omfattende trafikksystem. Kvaliteter som landskapsformene inneholder viskes dermed gradvis bort. I en stedsanalyse av Sykkylven sies det at;

"Når stadskvaliteteane går tapt reduserer en vilkåra for identifikasjon og tilhøyrse. Derfor er det vesentlig å forbetre omgivnadene, slik at vårt initiativ til å påverke og skape blir opprethaldne. Dette inneber at identiteten til staden må styrkjast."

(Miljøverndepartementet T-998)

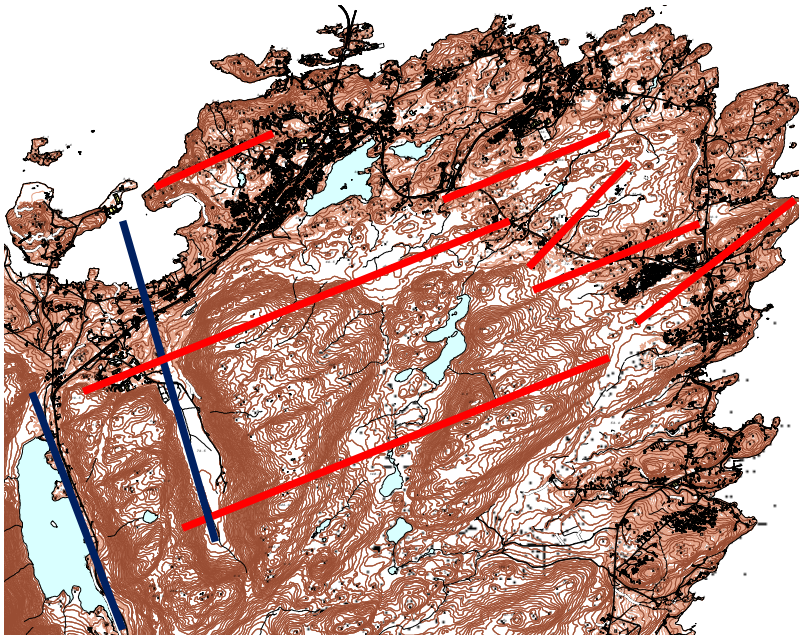
Særpregede landskapsformer

Sett fra Atlanterhavssiden er det vanskelig å tro at det ligger en by bak de lave og vindutsatte holmer som danner byen vår. Noen særpregede landskapsformer har imidlertid gjort det mulig å bo her. Karakteristisk er regionens sydvest - nordøst gående høydedrag med mellomliggende myrområder, som har gjort det mulig å finne skjermede områder å bygge på, selv utenfor havneområdet. På grunn av Kristiansunds særpregede topografi spiller landformene en stor betydning.

Sørvest - nordøst høydedrag med tverrgående sprekkesoner

Geologisk sett tilhører Kristiansund et gneisområde som vi finner i den nordvestlige delen av sør Norge. Strøkretingen (retningen på fjell og koller) her er den samme som langfjella i Norge, nemlig sydvest – nordøst med sprekkesoner som går omtrent på tvers (90 grader) av disse. Dette viser seg i landskapet som lengdedaler/-fjorder og som tverrdaler/-fjorder. Prosesser har slitt bort de løsere masser, og tilbake står de hardere partier som vi i dag ser igjen ved de langstrakte høydedrag og dalene i mellom, og tverrdalene.

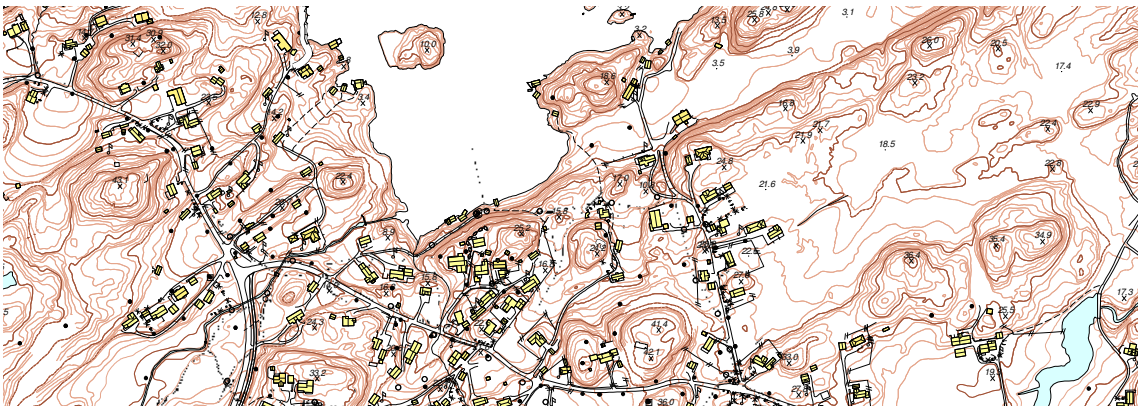
Kartet nedenfor viser strøkretingen på høydedragene på nordre del av Freiøya (heltrukket rød linje i sørvest-nordøst retning), og sprekkesonene som går på tvers (blå farge). Sødalen er et eksempel på en sprekkesone som går på tvers av fjellkjedeformasjonen.



Syd-vest- nord-øst
gående
høydedrag med
sprekkesoner som
går på tvers har
vært bestemmen-
de for
utbyggingen.

Sødalen er en
sprekkesone som
står tvers
på disse
langsgående
høydedragene

Høydedragene i sørvest-nordøst retning og tverrdalene har i stor grad hatt innvirkning på utbyggingen. Høydedragene danner ofte silhuetter som er markante både sett i fra sjøsiden, og fra landsiden. Høydedragene er også værutsatt. I "byen" har det fra gammelt av vært vanlig å bygge i le skjermet fra storhavet, det vil si nedenfor toppene. På Freiãoya har nok bebyggelsen ligget mer orientert mot fjorden og jordbruksområdene. Heller ikke her finner vi gammel bebyggelse på toppene.



Kartet viser området rundt Våttåbukta ved Omsundet .Her vises lokale høydedrag og hvordan man har lagt bebyggelsen i forhold til disse. Stort sett ligger den rundt de små kollene som er det er mange av her.

I den senere tid har imidlertid arealmangel og ønsket om utsikt vært avgjørende. Bebyggelsen har derfor krøpet oppover høydedragene, og i dag finner vi bebyggelse flere steder oppe på toppene. På Frei senest ved Jørihaugen og ved Frei sentrum. Bygging i slike områder er imidlertid utfordrende, da for sterk utbygging kan forringe landskapsopplevelsen. Bygging i slike områder tilsier derfor en bevist holdning til lokalisering, arrondering m.v. Kolledragene er viktige for å kjenne i seg igjen, og vil alltid være godt synlig uansett om vi bygger de ned eller ikke.



Bildet ovenfor viser Jørihaugen sett nede fra Hansøyveien. Bebyggelsen her ligger svært eksponert til.

Strandområdene

Kristiansund er en del av strandflatekysten som finnes fra Rogaland til Finnmark. Kjennetegnet for en slik kysttype er høye fjell omkranset av flatere landpartier som tidligere lå under havoverflata. Karakteristisk for strandflaten (de flatere landpartier), er en meget småkupert topografi - små høyder og grunne senkninger med forskjellig former og utstrekning. Strandområdene i denne kysttypen er ofte en kombinasjon av svabergstrender, bratte bergstrender og steinstreender. I noen viker kan vi også finne sandstrender.

Innenfor analyseområdet finner vi hovedsakelig svabergstrand og bratte bergstrender hvor berget angripes og endres av bølgenes arbeid. Den sonen som bølgene angriper landet (sjøsprøyt- og sjørøkksonen) strekker seg på grunn av havets sterke påvirkning enklert steder ganske langt inn på land. Havet influerer her dermed både på landskapsutformingen og vegetasjonen i store områder. Stedvis er strandområdene også meget bratte, -området fra Bolgvågen til Omsundbrua er nesten klippelignende. Strandsonen som er de land- og sjøområder som står i innbyrdes direkte samspill økologisk og /eller bruksmessig, utgjør en stor andel av analyseområde. Disse områdene er meget framtrædende innenfor landskapsbildet her, og må således betegnes for å ha stor verdi.

Kulturlandskapet

Den landskapsmessige verdien er avhengig av driftsform, samt naturområdene rundt, og mellom arealene med dyrket mark. Det er det varierte kulturlandskapet med åkerholmer, gamle trær og kantvegetasjon langs bekker og far som har de største landskapsmessige verdiene. Områdene bidrar til stedets identitet og gir historisk forankring til tiden før urbaniseringen.

Stedvis innenfor analyseområdet drives fortsatt landbruk. Likevel er det kun Dalenområdet og Nerbolga som har større landbruksområder. Hestehold har økt de siste år og flere områder ryddes nå for bruk til dette formål. Dette er med på å opprettholde kulturlandskapet.

Kategorisering av landskapsverdiene

Kategori 1. Områder med meget store landskapsverdier.

- A. De sjønære områder. (Strandsone, øyer, halvøyer)
- B. Vassdrag med randsone.
- C. Viktige silhuetter, og grønne vegger uten bebyggelse
- D. Landskapsrom med særpreget vegetasjon eller vannspeil.
- E. Monumentale trær eller alléer.
- F. Meget verdifulle kulturlandskap.
- G. Markerte fornminner i landskapet.
- H. Kulturhistoriske hager, parker og kirkegårdsanlegg.
- I. Bevaringsverdig bebyggelse i samspill med kulturlandskap.
- J. Utsiktspunkter og viktige landemerker.
- K. Øygrupper.

Kategori 2. Områder med store landskapsverdier.

- A. Viktige silhuetter tross bebyggelse.
- B. Områder i grøntstrukturen av betydning for dannelsen av det overordnede landskapsrommet.
- C. Grønne korridorer og høydedrag av betydning for lokal romdannelse og strukturering av stedet.
- D. Verdifulle kulturlandskap.
- E. Vassdrag uten randsoner og fuktdrag

Kategori 3. Områder med landskapsverdier.

De arealene som faller utenfor kategori 1 og 2 er å betrakte som arealer med underordnet betydning som grønt element.

Kategoriene er hentet fra DNS håndbok nr. 6, 1994. Det er gjort noen endringer tilpasset de lokale forhold.

Temakart landskap -verdisetting

Kategori 1. Områder med meget store landskapsverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til landskapet bør omdisponering av arealene som forringer landskapsverdiene ikke forekomme.

A. De sjønære områder.

De sjønære områder danner grønne silhuetter/vegger, og i samspill med vannet innehar disse områdene både fra sjø og land store opplevelseskvaliteter som er viktig å bevare. Stedvis er de nærmeste sjøområdene er stedvis bratt, eks. området fra Bolgvågen til Omsundbrua, og vanskelig tilgjengelig. Kommer man seg ned hit kan man bevege seg langs sjøkanten uten å ha kontakt arealene ovenfor.

- Området fra Valholmen – Bolneset
- Fugeløya
- Nes og kolledrag ved Bolga
- Bolgvågen - Omsundbrua
- Vestre del av Hansøya
- Sjøområdene fra Omsundet til Ørnvika

B. Vassdrag med randsone.

- Valelva
- Bekkedraget fra Vadsteinsvikveien ned til sjøen.
- Bekkedraget ved Nerbolga
- Bekkedraget forbi Bolga gravsted
- Bolgelva
- Sødalselva
- Bekkdrag fra Bolgveien
- Vågatjønn
- Bekkedrag fra Nygardsmyra
- Bekkedrag fra Nygardsveien
- Rensvikvatnet
- Bekkedrag ned fra Breilia til Rensvikvatnet
- Litlvatnet med tilhørende bekkedrag
- Sandatjønn

- Bekkedrag ved Sæther
- Elva fra Drabovatnet; Laughaugdammen- Dalaelva
- Bekkedrag syd for Frei kunstgressbane- sjøen
- Bekkedrag Nerlandsflata- Blomkarsedammen
- Bekkedrag vest for Solsletta boligfelt
- Bekkedrag Bjerklund skole - Kvalvika

C. Viktige silhuetter og grønne vegger uten bebyggelse

Kristiansund karakteriseres syd-vest-nordøst gående høydedrag (koller). Høydedragene danner ofte silhuetter og deler områdene opp i mindre fattbare rom. Kolledragene med sine grønne profiler gir området karakter og skaper lettere muligheter for gjenkjennelse og identitet enn hva man ville hatt med en sammenhengende bebyggelse.

- Høydedraget på Husøya
- Bolgvågen - Omsundbrua
- Jørihaugen
- Kolle ved Rensvik
- Koller nord for Nerlandsflata Fylkesvei 265
- Koller syd for Ånesmyra
- Åneslia

D. Landskapsrom med særpreget vegetasjon eller vannspeil.

Landskapsrom representerer kanskje de mest idylliske områdene. Flatene i rommene danner gulv og åsene rundt danner veggene. Kontrastene er som regel store og inngrep her vil være lett synlig, noe som kan forringe opplevelsen.

- Området rundt Valholmen
- Bolgleira
- Saltvika
- Sandabukta
- Våttabukta
- Bukta sør for Buktaneset
- Gravbukta
- Kvalvika
- Gjengstøa

F. Meget verdifulle kulturlandskap.

Gjerne eldre kulturlandskap med beitemark og åkerholmer. Stor variasjonsrikdom.

- Nerbolga

G. Kulturhistoriske hager, parker og kirkegårdsanlegg.

- Området rundt gravstedet ved Bolga.

H. Øygrupper.

- Her inkludert i punkt A.

Kategori 2. Områder med store landskapsverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til landskapet bør områdene så langt som det er mulig ikke omdisponeres.

A. Viktige silhuetter tross bebyggelse.

Dette er markerte og særpregede koller i landskapet som tross bebyggelse inneholder en del landskapskvaliteter, og hvor en ytterligere utbygging vil være uheldig.

- Koller øst for Vågatjønna

C. Grønne korridorer og høydedrag av betydning for lokal romdannelse og strukturering av stedet.

Disse avgrensar og skjermar områder, og danner strukturer som myker opp landskapet og gir rom for gjenkjennelse.

- Koller ved Hansøyveien
- Koller ved Sandtjønna
- Koller ved Sylthe
- Koller syd for Sæther
- Stangarhaugen
- Koller ved Frei sentrum
- Koller ved Sætervikveien
- Koller øst for Storbuktveien
- Koller syd for Gyltneset
- Koller øst for krysset fylkesveien og Kvalvikveien

D. Vassdrag uten randsoner og fuktdrag

- Bekkedrag i Gjengstøa

I. Verdifulle kulturlandskap.

- Kulturlandskap ned mot Saltvika
- Kulturlandskap ved Omsundveien
- Kulturlandskap ned mot Sanden
- Kulturlandskap ved Sæter
- Kulturlandskap øst for Sæter
- Kulturlandskap ved Sæterenga
- Kulturlandskap ved Dalen
- Kulturlandskap ved Bjerkås
- Kulturlandskap vest for Gjengstøa

Kategori 3. Områder med landskapsverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut fra hensyn til landskapsinteressene kan områdene omdisponeres.

Øvrige områder som ikke er verdisatt under kategori 1 og 2.

Mørk grønn = meget store landskapsverdier

Lys grønn = store landskapsverdier

Andre områder = landskapsverdier

Temakart natur

-vurderingsgrunnlaget

Sikring av biologisk mangfold

Naturen skal forvaltes slik at arter som fins naturlig blir sikret i levedyktige bestander, og slik at variasjonen av naturtyper og landskap blir opprettholdt og gjør det mulig å sikre at det biologiske mangfoldet får utvikle seg. I likhet med EU har Norge som målsetting å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010

Som verktøy for å kunne sikre viktige leveområder for planter og dyr er det utarbeidet en rekke økologiske arealprinsipper.

Tettstedsveksten har stort sett foregått på de mest produktive områdene og på de områdetypene det allerede er knapphet på, f.eks. edellauvskog, våtmark, elvedelta etc. Derfor er det viktig å rette oppmerksomheten mot de grønne områdene (grøntstrukturen) i og omkring våre byer og tettsteder. *St. meld. 31 (1992-93) "Den regionale planleggingen og arealpolitikken".*

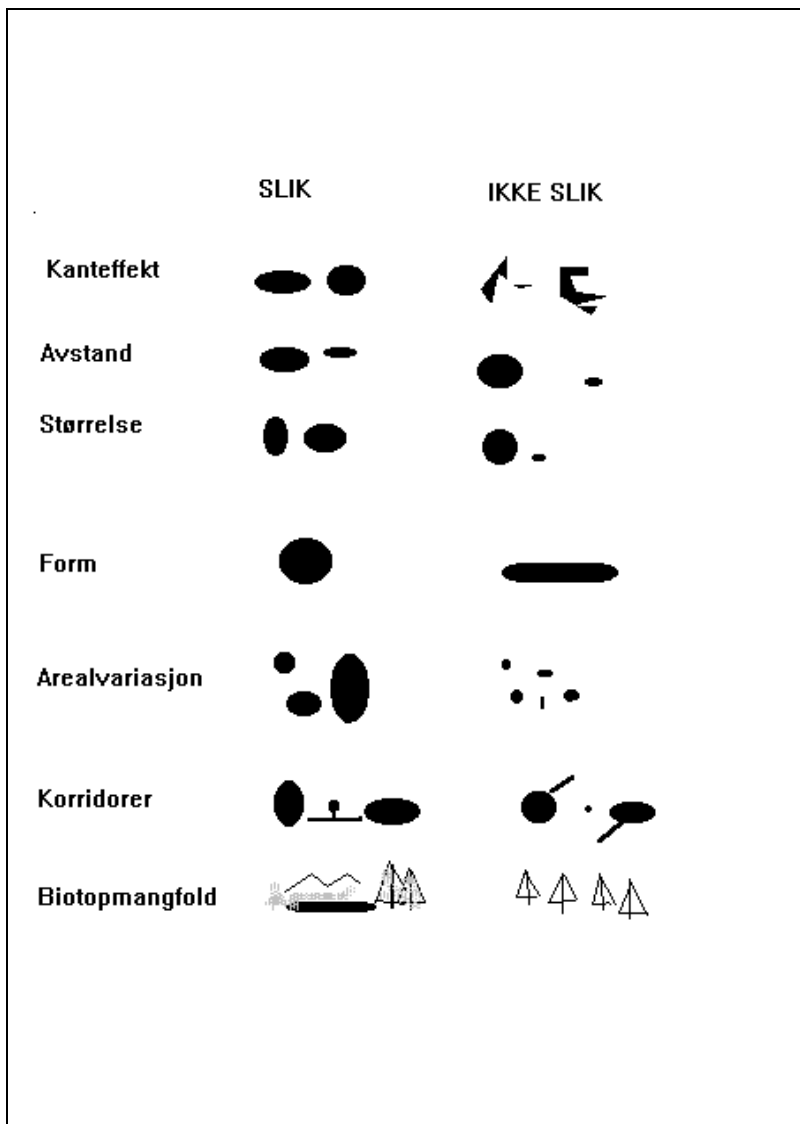
Økologiske arealprinsipper

Planter og dyr stiller en rekke krav til grøntområders innhold og størrelse for å kunne finne mat og formere seg. Det er derfor av avgjørende betydning at vi prøver å forvalte vår grøntstruktur slik at planter og dyr ikke dør ut eller forsvinner.

For å bedømme arealenes funksjon og verdi som leveområder for planter og dyr, har Direktoratet for naturforvaltning i sin veileder utarbeidet en del økologiske arealprinsipper. Disse prinsippene er basert på den kunnskap vi har om de ulike planter- og dyrearters krav til omgivelsene for å overleve. (Torén og Nyhus; 1994). Prinsippene er ment å være styrende for den grønne arealpolitikken, da ikke bare for å sikre områder for flora og fauna, men også for å legge grunnlaget for opplevelsesrike friluftsområder med et spennende artsmangfold.

Figuren på neste side viser en oversikt over viktige økologiske arealprinsipper som bør danne grunnlaget for den grønne arealplanleggingen. Prinsippene er likestilte. Skal imidlertid et prinsipp fremheves som mer overordnet enn de andre, må det være prinsippet om biotopmangfold. (Torén og Nyhus; 1994)

Figur: Økologiske arealprinsipper. Kilde; Torén og Nyhus ;1994).



Overgangssonen er en biotop i seg selv. Kantbiotopene er i dag på frammarsj pga fragmenteringen av landskapet. Kantsonene blir etterhvert vurdert som en trussel mot artsmangfoldet.

Avstanden mellom grøntarealene bør være så liten som mulig. Mindre eller lik 500 meter er ofte en faglig anbefaling.

Større arealer er ofte mer egnet til å ta vare på mange arter enn mindre arealer. Forskning i Sverige har vist at 4000 da er en minimums-størrelse for å ta vare på fugleartene i en region. Tendensen er slik at arealer fragmenteres, slik at det blir desto viktigere å ta vare på de store arealene som er igjen.

Rundere form gjør det lettere å finne skjul. Poenget med å fokusere på formen er å forhindre at grøntstrukturen blir bestående av korridorer.

Variasjonene i ulike arealstørrelser er en oppsummerende anbefaling på de ovenstående prinsipper om form, størrelse og avstand.

Korridorer mellom grøntområder er et prinsipp som bør tilstrebes.

Biotopene gjenspeiler stedets egenart og historie, og er selve grunnlaget for å ivareta det lokale artsmangfoldet.

I tillegg til de nevnte prinsipper er prinsippet om alder viktig. Spar natur i stedet for å rasere. Ny natur bruker lang tid på å etablere seg og fylle nisjene sine. Nyplantet vegetasjon er dessuten ofte preget av innførte arter.

Økologiske arealprinsipper for Kristiansund

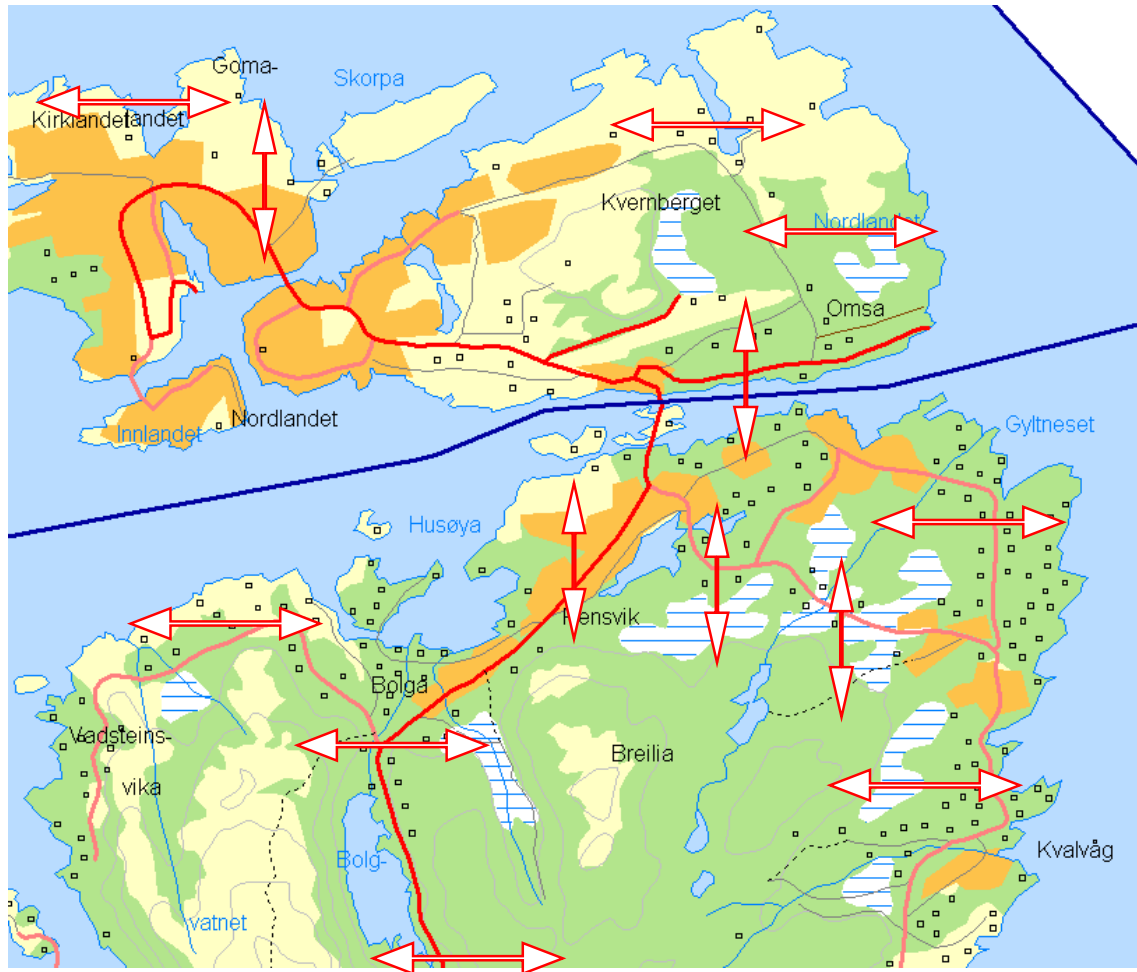
Selv om det finnes «felles» økologiske arealprinsipper, er det særskilte forhold for Kristiansund og regionen som vi bør ta hensyn til ved en vurdering av naturverdiene.

En faktor som teller mye er nærheten til fjorden. Generelt kan man si at mangfoldet er større nærmere kysten, og avtar med økende avstand kysten. Mangfoldet er også større i overgangssoner, for eksempel i overgangen mellom vann og land. Det milde vinterklimaet spiller også en stor rolle. Mange atlantiske arter har sin nordgrense på Møre, eksempel Kristorn. Det vil si at de ikke trives lenger nord i landet. Det gunstige klimaet gir derfor grunnlag for en artsrikdom som vi ikke finner lenger nord, eller lenger inn i landet hvor vinterklimaet er strengere.

Kristiansund har flere øyer med de utfordringer dette har for spredning av flora og fauna. Spredningskorridorene, dvs den retning dyra og plantene må ta for å skaffe mat eller formere seg, er i hovedtrekk innover mot fastlandet. Det er kun de større pattedyra og fugl

som ferdes i større avstander over fjordene. Brytes eller avstenges ferdselkorridorene kan det biologiske mangfoldet bli lukket inne i enklaver, noe som vil medføre vansker med utveksling av genmateriale. Det økologiske arealprinsippet om å opprettholde korridorer er således spesielt viktig for Kristiansund.

Eks, Jørihaugen, Rensvikområdet og riksveien 70 utgjør en barriere som gjør det vanskelig at det biologiske mangfoldet på nordsiden av riksvei 70 har kontakt med naturområdene sør for riksveien. Men, stort sett er det likevel gode muligheter for flyt av det biologiske mangfoldet på Freiøya.



Kartet ovenfor viser at gjenværende grøntstruktur på Kirkelandet omkranser byggesonen og ligger som rester på de ulike landene, men på Freiøya (unntatt Rensvik-Jørihaugenområdet) har grøntstrukturen hovedsaklig gode forbindelser seg i mellom. Skal muligheten for spredning av flora og fauna opprettholdes, er det viktig at vi sikrer tilstrekkelig med områder med naturlig vegetasjon, og at vi opprettholder korridorer mellom disse (som vist ovenfor). Dette bør avgjørende ved eventuell utleggelse av nye utbyggingsarealer på Freiøya.

Naturmiljøene innenfor analyseområdet

Hovedsakelig finner vi følgende typer naturmiljø på land:

- Kystlynghei
- Myr og furuskogsmiljø

Kystlyngheimiljøet

Kystlyngheimiljøet består av lyngarter, gress- og vierarter. Samtidig mangler skog, bare enkelttrær og holt av trær finnes spredd utover kystlyngheien. Ettersom vegetasjonstypene som inngår i kystlyngheien består av et naturlig forekommende arter og ikke av arter som er innført eller sådd, betraktes den som et naturmiljø. Kystlyngheien er imidlertid et naturmiljø som i meget sterk grad er formet av menneskenes bruk. Særlig er sauene beite og lyngbrenning som har holdt veksten nede. Med mindre beiting vil trær etter hvert omforme kystlyngheiene og skape et skogsmiljø. I rapporten "Kartlegging av naturtyper, Fylkestilpassede faktaark for Møre og Romsdal" står at; *det er lite igjen av denne typen i Europa (pga opphørt hevd og Nitrogenedfall. Norge har derfor et internasjonalt bevaringsansvar.)*

Innenfor analyseområdet kan man se en forvandling av naturmiljøet fra den gang område ble brukt til beite og fram til i dag. Området gror sakte men sikkert igjen, og vil gå mer og mer gå over til et skogsmiljø. Områdene helt nærmest havet vil trolig ikke gro igjen da det her er for værhardt.

Myr og furuskogsmiljø

Preges av myrområder med furuskog med innslag av løvtrær som bjørk, osp hegg, selje og or. Der jorddekket er tynt eller næringsfattig og tørt er bunnvegetasjonen svakt utviklet, vokser det lyng. Denne typen furuskogsmiljø strekker seg fra Møre og Romsdal til Nordland.

Stedvis i sydvendte lune skråninger, finner vi innslag av mer varmekjær lauvskog som ask, lønn, og hassel.

Stedvis har man dessverre plantet sitkagran og buskfuru i furuskogsmiljøet. Disse er raskt spredende og fortrenger de naturlige artene som finnes i dette miljøet. Resultatet blir et ensartet og tett skogsmiljø uten variasjon. Forslag til skjøtselstiltak er fjerning av disse artene.

Bildet nedenfor er fra Omsundet og viser et typisk område. Her sees myrområder med spredt og glissen furuskog. I lune lommer vokser lauskogen.



Gradient

Flere steder finner vi uberørte områder som strekker seg fra sjøen og et godt stykke inn på land. Innenfor dette strekket kan man finne forskjellige naturmiljø og naturtyper.

Forandringen av en egenskap på en gitt strekning kalles gradient.

I analyseområdet strekker gradienten fra sjøområdene og lyngheiområdene inn mot skogsmiljøet lengre inn på land. Slike variasjoner er viktig, ikke bare i natursammenheng men gir også mer variasjonsrike områder for friluftslivet.

Kategorisering av naturverdiene

Kategori 1; Områder med meget store naturverdier

- A. Produktive vegetasjonskledte og delvis åpne randsoner langs bekker, vann og forsumpede områder.
- B. Større sammenhengende grøntområder med mer enn 40% tredekning.
- C. Alle gjenværende sammenhengende områder langs kysten, og områder som beskriver en økologisk gradient.
- D. Spesielle naturfaglige lokaliteter, biotoper, nøkkelbiotoper for flora og fauna. (Dokumenterte og registrerte kvaliteter.)
- E. Områder med spesielt interessante arter eller geologiske verdier som er vernet eller foreslått vernet etter kriterier innenfor hvert enkelt fagfelt.
- F. Mindre områder som har en støydempende, klimamodifiserende og luftrensende funksjon.

Kategori 2; Områder med store naturverdier

- A. Naturområder uten/med liten sammenheng til andre områder, eller naturområder med mindre enn 40 % skogsdekning.
- B. Naturlige strandpartier med noe bebyggelse
- C. Større områder med gjenværende kulturlandskap/dyrket mark. Har stort potensiale for biologisk mangfold, og har sammenbindende funksjoner.
- D. Jordbruksområder og kollepartier inneklemt mellom store naturområder

Kategori 3; Områder med naturverdier

- A. Mindre områder med tre og buskskikting
- B. Villaområder

Kategoriene er hentet fra DNS håndbok nr. 6, 1994. Det er gjort noen endringer tilpasset de lokale forhold.

Temakart natur -verdisetting

Kategori 1. Områder med meget store naturverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til naturen bør omdisponering av arealene som forringer naturverdiene ikke forekomme.

A. Produktive vegetasjonskledte og delvis åpne randsoner langs bekker, vann og forsumpede områder, særegne sjøbukter.

- Valelva
- Bekkedraget fra Vadsteinsvikveien ned til sjøen.
- Bekkedraget ved Nerbolga
- Bekkedraget forbi Bolga gravsted
- Bolgelva
- Sødalselva
- Bekkdrag fra Bolgveien
- Vågatjønn
- Bekkdrag fra Nygardsmyra
- Bekkdrag fra Nygardsveien
- Rensvikvatnet
- Bekkdrag ned fra Breilia til Rensvikvatnet
- Litlvatnet med tilhørende bekkdrag
- Sandatjønna
- Bekkdrag ved Sæther
- Våttåbukta
- Elva fra Drabovatnet; Laughaugdammen- Dalaelva
- Bekkdrag syd for Frei kunstgressbane- sjøen
- Bekkdrag Nerlandsflata- Blomkarsedammen
- Bekkdrag vest for Solsletta boligfelt
- Bekkdrag Bjerklund skole – Kvalvika
- Dam ved Nygard
- Dam ved Jørihaugen
- Dam ved Saltvika
- Dam ved Sylte
- Dammer nord for Kvalvikveien
- Dam ved Gyltneset
- Bekkdrag i Gjengstøa
- Kvalvikbukta
- Dam vest for Lauvhaugdammen

B. Større sammenhengende grøntområder med mer enn 40% tredekning.

- Skråningen ned mot Bolgvågen
- Området øst for Sødalen industriområde til friområdet ved Hoel.
- Området lille Rensvikvatnet
- Bjerkaliaområdet
- Området vest for Kvalvikveien

C. Alle gjenværende sammenhengende områder langs kysten.

Områder som inneholder arter som må ha nærhet til sjø; eks strandenger.
Ofte områder som beskriver en økologisk gradient.

- Området fra Valholmen – Bolgneset
- Fugeløya
- Nes og kolledrag ved Bolga
- Bolgvågen - Omsundbrua
- Vestre del av Hansøya
- Områdene fra Omsundet til Ørnvika
- Deler av Rensvikholmen
- Åneslia
-

D. Alle gjenværende vegetasjonskledte sammenhengende områder langs kysten, og områder som beskriver en økologisk gradient.

**E. Spesielle naturfaglige lokaliteter, biotoper, nøkkelbiotoper for flora og fauna.
(Dokumenterte og registrerte kvaliteter.)**

- Rensvikvatnet-svært viktig viltområde,- A-område
- Lauvhaugdammen, viltområde lokalt viktig viltområde
- Dalen (demningen)-viktig viltområde- B-område
- Rensvik nord – edellauvskog
- Middagsskaret i Bolga-edellauvskog
- Bolgvågen
- Vågatjønna- lokalt viktig viltområde
- Litlvatnet- bla øyestikkerlokalitet, overnattingslokalitet for fugl
- Bolgsvaet- sjøfuglelokalitet. Ved storm ut i havet trekker sjøfugl inn hit.
- Bolgfjæra.

F. Mindre områder som har en støydempende, klimamodifiserende og luftrensende funksjon.

- Vegetasjonsbåndet over Husøya skjermer Bolgvågen fra industriområdene nordenfor.

Kategori 2. Områder med store naturverdier

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til naturen bør områdene så langt som det er mulig ikke omdisponeres.

A. Naturområder uten/med liten sammenheng til andre områder, eller naturområder med mindre enn 40 % skogsdekning.

Analyseområdet har stedvis relativt tett skog, stedvis spredt skog, og noen steder er det ikke skog. Vi finner bla. et relativt stort innslag av lauvskog, god del edellauvskog i mot gravstedet. Selv om området stedvis har tett skog må området totalt sett betraktes å ha under 40 % skogsdekning.

- Området øst for industriområdet ved Sødalen.
- Områdene sør for Rensvikvatnet
- Områdene nord for Fylkesvei 265
- Områdene sør for Ånesmyra
- Gyltneset

B. Strandområder med noe bebyggelse

- Områder i Bolgvågen
- Hansøya
- Området ved Hansøyveien
- Deler av Rensvikholmen
- Saltvika
- Sandbukta – Våttabukta
- Nederst i Storbuktveien
- Kvalvika
- Gjengstøa

C. Større områder med gjenværende kulturlandskap/dyrket mark. Har stort potensiale for biologisk mangfold, og har sammenbindende funksjoner.

- Nerbolga

- Kulturlandskap ved Dalen
- Kulturlandskap ved Kvalvika
-

D. Jordbruksområder og kollepartier inneklemt/ved mellom store naturområder

- Kulturlandskap ned mot Saltvika
- Kulturlandskap ved Omsundveien
- Kulturlandskap ned mot Sanden
- Kulturlandskap ved Sæter
- Kulturlandskap øst for Sæter
- Kulturlandskap ved Sæterenga
- Kulturlandskap ved Gyltneset
- Kulturlandskap sør for Åneslia

Kategori 3. Områder med naturverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut fra hensyn til naturen kan områdene omdisponeres.

Øvrige områder som ikke er verdisatt under kategori 1 og 2.

Kategori 4. Områder med mangler

Mørk grønn = meget store naturverdier

Lys grønn = store naturverdier

Andre områder = naturverdier

Sammenhengende rød strek = analyseområdet

Temakart friluftsliv

-vurderingsgrunnlaget

«Friluftslivet» i et overordnet perspektiv.

Innbyggertall sammenlagt er innbyggere (pr. januar 2006)

Kristiansund by er en av de tettest befolkede byene i Norge. På 87 km² bor ca 22 500 innbyggere. Den nye kommunen vil etter dagens befolkningstall få en tetthet på 257 personer pr. km². Tross i en relativt stabil befolkningssmengde, breier vi oss stadig mer og mer utover. Krav til komfort og endret familiestruktur tilsier flere m² per person. De siste årene har man bygd ut grøntområder på Dale, Krogenga, Dalabrekka og Jørihaugen. Nye boligområder er avsatt på Dale, Dalabukta og Sæther til boligbygging, og store områder på Skorpa og i Gløsvågen er avmerket som mulige utbyggingsområder i framtiden. I tillegg skjer det en naturlig fortetting i allerede eksisterende byggesone. Utbyggingen spiser en del av grøntstrukturen som i dag blir brukt til lekeplasser og turområder. Samtidig setter den krav om innhold og tilrettelegging av nye friluftslivsområder nær de nye boligfeltene. Utbyggingen forsterker også viktigheten å ivareta de relativt få friluftsområdene vi har igjen i kommunen.

St. melding nr. 39 2000-2001 "Friluftsliv" og annen litteratur sier at man bør søke å tilrettelegge friluftsområder for alle aldersgrupper. Sikring av nærområder fremheves imidlertid spesielt. Friluftsliv har størst positiv innvirkning på helsen når aktiviteten skjer jevnlig. Meldingen fremhever at det derfor ikke er tilstrekkelig å konsentrere seg om å kun sikre mulighetene for å drive friluftsliv i områder som besøkes sjeldent, og som vi er avhengig av kommunikasjonsmidler for å nå, men at det også legges til rette for friluftsliv i dagliglivet, altså nær folks bosteder. I en tettbebyggt by som Kristiansund, er dette en utfordring.

Alle bør ha mulighet til å drive friluftsliv der de bor. Grøntområder som binder tett bebygde områder sammen med omkringliggende naturområder, har stor betydning for interessen for og muligheten til å utøve friluftsliv i hverdagen. Arbeidet for å sikre en tilfredsstillende grønnstruktur i byer og tettsteder og sikring av friluftsområder i nærmiljøene, har høy prioritet. I denne sammenheng vil tiltak for å bevare de bynære skogområdene også bli vurdert.

Fra st. meld 39. 2000-2001 "Friluftsliv"

Prinsipper for verdisetting av friluftsområder

I arbeidet med å verdisette friluftsområder kan der være nyttig å ta utgangspunkt i områdenes beliggenhet i forhold til brukernes bosted. Dette for å finne ut hvilken form for friluftsliv områdene skal tjene, eventuell tilrettelegging, grad av sikring o.l.

En inndeling i følgende områdetyper etter beliggenhet er vanlig

- **Nærområder**, for en begrenset bruk av dagen.

- **Dagfartområder**, for dagsbesøk.
- **Ferieområder**, for turer av lengre varighet.

Det meste av befolkningens friluftsliv utøves i nærområder.

Krav til nærområdenes tilgjengelighet, størrelse, innhold og brukskvalitet.

Tilgjengelighet

Det som kjennetegner nærområdene er at de ligger i relativ kort avstand fra våre hjem. Generelt bør et nærområde kunne nås på maksimum 8-10 minutter. I tillegg til den faktiske tid man bruker for å nå et nærområde, spiller topografi (f.eks stigning) og barrierer (for eksempel kryssing av vei, mangel på gangbru o.l.) en viss innvirkning. Vi har som regel lav toleranse for avstand til uteområder. Undersøkelser viser at de aller fleste av oss foretrekker å nå nærområdene til fots (Gåsdaal 1993, etter Kjøde et al., Bjønnes, Kardell og Person) eller med sykkel (Gåsdaal 1993, etter Louviere et al.) Kravet om kort avstand kan føre til at vi holder oss hjemme dersom det ikke finnes tilrettelagte eller egnede områder i nærheten, men det kan også føre til at vi velger å drive utendørsaktiviteter på steder som er lite egnet til dette. (Gåsdaal 1993)

Små barn drar sjelden langt borte fra boligen. Derfor trenger de lekeområder tett inntil husene der de ellers oppholder seg. Når barna blir eldre, og aksjonsradiusen større, blir behovet for andre areal typer større. Mangel på egnede arealer kan føre til at de eldre barna foretrekker de minste. (Gåsdaal etter Berglund og Jergeby, 1993)

I nærmiljøet skal det finnes arealer hvor barn kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø. Dette forutsetter bla. at arealene:

- er store nok og egner seg for lek og opphold
- gir muligheter for ulike typer lek på ulike årstider
- kan brukes av ulike aldersgrupper.

Utdrag fra Rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser i planleggingen . Miljøverndepartementet T-2/92.

Også eldre, uføre og funksjonshemmede har behov for rekreasjonsarealer nær sin bolig.

Figuren nedenfor viser hvilke krav de ulike aldersgrupper har til avstand til nærområder.

ELDRE	_____	2-300 m
SMÅ BARN	—	50 m
STØRRE BARN	_____	3-400 m
VOKSNE	_____	3-400 m
JOGGERE	_____	800-1000 m

Figur:
Krav til avstand til
nærfriluftsområde

Kilde; "Torén og
Nyhus; 1994".

Størrelse, innhold og brukskvaliteter

Folk etterspør en rekke forskjellige natur- og parktyper. Noen ønsker nærområder med en høy grad av tilrettelegging, mens andre ønsker mer naturlig terreng. Med utgangspunkt i lokale forhold må vi derfor søke å etablere nærområder for alle typer friluftaktiviteter. Undersøkelser viser imidlertid at de fleste ønsker områder som ikke krever så mye av opparbeiding. Naturområder verdsettes således høyest av flest mennesker både i Norge og Sverige. Områder med vann settes særlig pris på. ("Torén og Nyhus; 1994".)

I en sammenstilling av hvilke nærrekreasjonsareal vi trenger, og hva disse bør inneholde av kvaliteter, har Direktoratet for naturforvaltning i sin håndbok nr. 6 1994, delt disse inn i fem kategorier. Mest relevant i denne sammenheng, og verdt å merke seg er følgende to kategorier:

- Store rekreasjonsarealer i tettstedet.
- Mindre rekreasjonsarealer i tettstedet.

Inndeling i typer nærområder;

- Overgangssonen
- Store rekreasjonsområder i byen /tettstedet
- Mindre rekreasjonsområder i byen/tettstedet
- Grønne korridorer
- Felles grøntomr. i bebyggelsen

Den håndbok nr. 6, 1994.

Store rekreasjonsområder i tettstedet.

Brukspark, nærtuområde, mosjon, lek. Naturoplevelser.

I den tettbygde sonen, overgangssonen til markaområdene kan være en del av disse områdene. Maks 500 m fra boligen. Så store at man kan gå turer på ca 2 km.

Både natur- og parkpregede områder. Variasjon i vegetasjonsbruk. Gode spaserstier evt skiløyper. Støy maks 50-55 dBA. Sirkelformede områder best pga. mindre støy.

Mindre rekreasjonsområder i tettstedet

Nærpark/grendelekeplass. Daglig bruk. Ballek. Aking. Skilek. Sykling. Sosiale møteplasser for voksne og barn. Natur- og kulturoplevelser.

I den bebygde sonen, maks 200 meter fra boligen. Kryssing av veger i plan. Fartsgrense 30 km/T og/ eller ÅTD maks 3000. Små grøntarealer min 5 da.

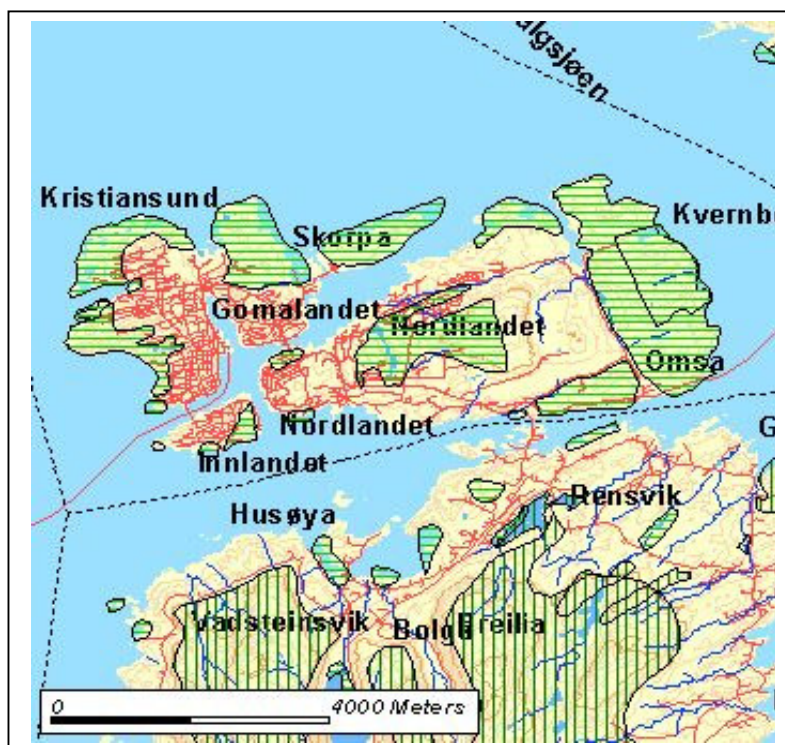
Naturmark og /eller park. Variert vegetasjonsbruk. Lekeapparater, balløkke, benker. Viktig å soneinndeles mellom stille og støyende aktiviteter.

Situasjonen i Kristiansund

Store rekreasjonsområder i Kristiansund

Kristiansund innehar både små og store rekreasjonsområder innenfor tettstedet.

Kartet til nedenfor er et utdrag fra Fylkesmannens database, og viser viktige friluftsområder.



Utdrag fra
Fylkesmannens
database over viktige
friluftsområder i fylket.

Byområdene (gamle Kristiansund) har mangel på mindre rekreasjonsområder innenfor tettstedet. Noen områder har således prekær mangel på gode rekreasjonsområder å gå på tur i. Når det gjelder store rekreasjonsområder innenfor tettstedet, er situasjonen bedre. Våre tre store rekreasjonsområder Brunnsvika-Fløya, Meldalsholmen-Dalabukta (Karihol), Folkeparken "redder" tur tilbudet totalt sett for hele byen, da de er de eneste turområder for store deler av byens befolkning (se vedlegg.)

På Freioya er situasjonen noe annerledes da vi har færre tettsteder, og mer landlige omgivelser. Mulighetene for folk til å gå tur /leke skog og mark er altså bedre.

Rensvikområdet (Rensvik-Skjærahøgda-Jørihaugen), Omsundet (området fra det gamle rådhuset ned mot Omsundet-Våttåbukta) og Ånesmyraområdet er de områder innenfor analyseområdet som kan karakteriseres som tettsteder.

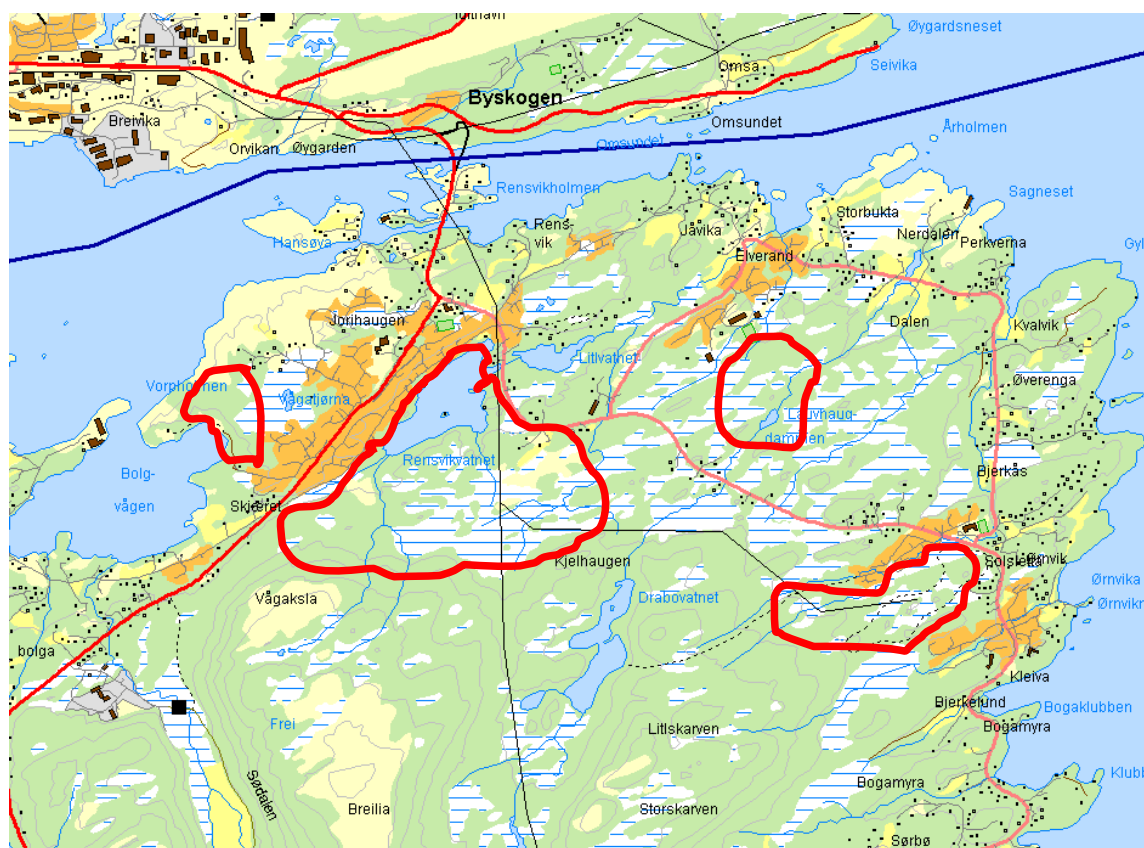
Det er avholdt møter med representanter for de ulike velforeninger for å kartlegge bruken av de ulike områder friluftsliv. Ut i fra de innspill som er gitt, og den bruk som er kartlagt

kan vi si at vi finner følgende store rekreasjonsområder ved tettstedet.

1. Rensvikvatnet med omkringliggende naturområder. Området er mye brukt. Her finnes masse stier, gapahuker, vannet brukes til skøytegang om vinteren m.m
2. Bolgvågen- Nygårdsmyra. Strandområdene brukes til bading. Vestvendt og i le – gode solforhold. Rundløype fra Nygårdsmyra til ned Bolgvågen og opp mot Rensvik.
3. Områdene syd for Frei u-skole – mot Lauvhaugsdammen.
4. Området ved Ånesmyra

Turdraget opp mot Drabovatnet er vurdert å ligge noe forlangt unna tettbebyggelsen, og må heller karakteriseres som et nærområde som ligger i overgangssonen, dvs nær marka og som oftest nås ved bil.

Kartet nedenfor viser oversikt over de store rekreasjonsarealene ved tettstedene på nordre del av Freiøya..



Mindre nærrekreasjonsarealer i Kristiansund

I et hvert tettsted er det viktig å ha større rekreasjonsarealer. Mangler slike, har man gjerne små rekreasjonsareal som kan kompensere for disse. Selv om temakartet ikke viser alle regulerte lekeplasser, og selv om mange av disse ikke er opparbeidet finnes det generelt kort vei til mindre rekreasjonsarealer for de aller fleste boligområder i analyseområdet.

Tilbudet til lek og friluftslivaktivitet synes derfor å være god innenfor analyseområdet. En arealutvikling som kan gi et betydelig forringet friluftsliv for to områder bør likevel trekkes fram:

1. Ovenfor er det vist til at Bolgvågen - Nygårdsmyra (område 2) fungerer som et større nærrekreasjonsområde for beboerne på Rensvik, og da særskilt for beboerne på nordsiden av riksveien. En utbygging av arealene innover Nygårdsveien og mot Bolgvågen vil medføre at beboerne på nordsiden av riksveien vil miste sitt store rekreasjonsareal, og i det tilfellet må gå helt over veien for å kunne nå et nærområde (område 2-området ved Rensvikvatnet) av en slik størrelse.
2. Utbygging av en ny riksveitrase på sørsiden av Rensvikvatnet vil endre mulighetene for beboerne i dette området å kunne nå et større nærrekreasjonsområde. Avstanden mellom bebyggelsen og det nye friluftsområdet vil pga av influens av støy m.m. bli så stor at det nye friluftsområdet ikke lenger vil kunne betegnes som et nærområde.
3. En utbygging av begge disse områder vil ha meget store ulemper for befolkningen ved Rensvik.

Kategorisering av friluftslivarealene

Kategori 1

Områder med meget store verdier for friluftslivet

- A. Sammenhengende naturområder med registrert rekreasjonsbruk.
(Brukspark, nærturområde, mosjon, lek).
- B. Offentlig eide eller sikrede arealer som er tilrettelagt eller brukes mye til rekreasjon.
- C. Tilgjengelige (ferdselsrett) private, ubebygde naturområder og kulturpåvirkede områder langs sjøen.
- D. Private og offentlige veier som også brukes mye til friluftsmål.
- E. Viktige stier/korridorfunksjon for myk transport, dvs turgåing, sykkel, ski.

Kategori 2

Områder med store verdier for friluftslivet

- A. Nærpark/grendelekeplass/tilgjengelige idrettsområder.
Sosiale møteplasser for voksne og barn. Natur- og kulturopplevelser.
- B. Naturområder med noe mindre rekreasjonsbruk, eller potensial for rekreasjon.
- C. Arealer som har potensiale/muligheter som ski og turstikorridor/stier med mindre bruk

Kategori 3; Områder med verdier for friluftslivet

Øvrige arealer.

Områder under kategori 1 er større, mer sammenhengende og inneholder stort sett mer «grønt» enn områdene i kategori 2. Områdene er også mer allsidige for brukerne og ikke så spesialiserte.

Kategoriene er hentet fra DNS håndbok nr. 6, 1994. Det er gjort noen endringer tilpasset de lokale forhold.

Temakart friluftsliv -verdisetting

Kategori 1. Områder med meget store friluftslivverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til friluftslivet bør omdisponering av arealene som forringer friluftslivverdiene ikke forekomme.

A. Sammenhengende naturområder med registrert rekreasjonsbruk.

(Brukspark, nærtuområde, mosjon, lek).

- Fjæra vest i Bolgvågen, brukes av barna til skjellsanking
- Badeområde på Husøya
- Nes i Sør Bolgvågen (fiskeplass)
- Nes /bukta i Sør Bolgvågen
- Ner Bolgvågen – bading - friluftsliv
- Hansøya - vestre del.
- Badebukta i Sanden
- Områdene ved Rensvikvatnet.
- Området fra Freihallen/U-skolen – Lauvhaugdammen
- Området fra Fylkesveien mot Drabo
- Gravgbukta bade plass
- Ånesmyra - Området sør for Solsletta

B. Offentlig eide eller sikrede arealer som er tilrettelagt eller brukes mye til rekreasjon.

- Friområdet ved Bolgaleira.
- Hoelområdet
- Gyltneset
- Områder rundt Drabovatnet/opp mot Drabovatnet.

C. Tilgjengelige (ferdselsrett) private, ubebygde naturområder og kulturpåvirkede områder langs sjøen.

- Omsundet
- Buktaneset
- Gravgbukta
- Gjengstøa-Åneset-Ørnvika

D. Private og offentlige veier som også brukes mye til friluftsmål.

- Privat strand i Ner Bolgvågen
- Grindalen- Nygårdsveien

D. Viktige stier/korridorfunksjon for myk transport, dvs turgåing, sykkel, ski.

- Stier fra Vadtensvikveien mot Freikollen
- Sti/vei langs Bolgaleira
- Sti fra Bolghaugen til Riksvei 70
- Snarvei Vågatjønnveien – Vågamyran
- Snarvei Einerskaret – Riksvei 70
- Snarvei Jørihaugen-Nygårdsmyra
- Snarvei Jørihaugen Blommenåsen
- Sti fra Trålgata mot Omsundet
- Stier Hansøya
- Sti sydsiden av Lille Rensvikvatnet
- Snarveier ved Omsundet forballbane
- Stier fra OÅnesmyra –retnings Breilia og Skarvan

Kategori 2. Områder med store friluftslivverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut i fra hensynet til friluftslivet bør områdene så langt som det er mulig ikke omdisponeres.

A. Nærpark/grendelekeplass. Sosiale møteplasser for voksne og barn. Natur- og kulturopplevelser.

- Lekeplass ved Grendahuset
- Ballslette ved Bolghaugen
- Lekeområder i boligfeltene ved Sjærahøga - Jørihaugen
- Lekeområder i boligfeltet Rensvik øst (flere av disse er ikke regulert men opparbeidet av beboerne), lekeområde ved barnehagene her
- Fotballbane Rensvik
- Lekeområder på Nygårdsfeltet
- Lekeområder ved Jørihaugen
- Områdene rundt Rensvik skole
- Lekeplass ved Sanden
- Barnehage Omsundet
- Fotballbane i Omsundet
- Områdene ved Bjerkelund skole
- Lekeplass Bjerkelund skole.

D. Naturområder med noe mindre rekreasjonsbruk, eller potensial for rekreasjon.

- Lille Rensvikvatnet
- Gjengstøa-bading
- Ørnvika-bading
- Bjerkås (statlig sikret)
- Gjengstøholmen (statlig sikret)

Kategori 3. Områder med friluftsverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut fra hensyn til friluftslivinteressene kan områdene omdisponeres.

Øvrige områder som ikke er verdisatt under kategori 1 og 2.

Mørk grønn = meget store friluftsverdier

Lys grønn = store friluftsverdier

Andre områder = friluftsverdier

Tykk rød = turvei

Tynn rød = sti

Sammenhengende rød strek = analyseområdet

Grønn plakat.

Den grønne plakaten er en sammenstilling og avveining av de prioriteringer som er gjort på hvert av de ulike temakart.

Bokstavene L (landskap), N (natur) og R (rekreasjon) angir hvilke av disse kriteriene som veier tyngst for hvert område.

Kategori 1.

Områder med meget store landskaps-, natur- og friluftverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut ifra hensynet til landskap-, natur- og friluftsverdiene bør omdisponering av arealene ikke forekomme.

(L, N)	Sjønære områder Vadsteinsvika – Bolgleira
(L, N)	Bekkedrag ved Vadsteinsvikveien
(L,N)	Bolgleira
(L,N)	Bekkedrag Nerbolga
(L,F)	Sjønært område Nerbolga
(L,N)	Sjønært område på Husøya
(L,N)	Silhuett/vegetasjonsbuffer -østre og vestre del av Husøya
(N)	Fugeløya
(N,L)	Bekkedrag Bolgvågen
(L,N)	Sødalselva
(L,N)	Skogsområde sørvest for Skolevegen
(L,N, F)	Bolgvågen med sjønære områder ved
(L,N)	Vågatjønnaområdet
(L,N)	Bekkedrag fra Nygårdsmyra
(L,N)	Sjønært område mot Hansøya/nord for Jørihaugen boligområde
(L,N)	Bekkedrag fra Nygårdsmyra
(L,N)	Hansøya-vestre del
(N)	Dam øst for Jørihaugen
(N)	Dam øst for Jørihaugen
(N)	Rensvikholmen vestre del
(L, N)	Sjønært område ved Rensviksundet
(L,N,F)	Sjønære områder ved Sanden
(L,N)	Sandatjønna
(L, N)	Bekkedrag ned mot Sandbukta
(L,N, F)	Litlvatnet med vassdrag
(L,N, F)	Rensvikvatnet med vassdrag
(N, F)	Området vest for Rensvikvatnet
(L,N)	Bekkedraget ned mot Våttabukta
(L,N)	Våttabukta
(L,N)	Sjønære områder mot Storbukta og Buktaneset

(L,N)	Draboelva-Lauvhaugdammen
(F,L)	Kolle sør for Frei Idrettspark
(F,L)	Kolle nordøst for Lauvhaugdammen
(L,N)	Bekkedrag vest for Solsletta
(L,F)	Bjerkalia
(F, L)	Området sør for Solsletta (Ånesmyra)
(L,N)	Bekkedraget Nerlandsflata-Blomkarsedammen
(N)	Kvalvikelva
(F)	Område vest for Bjerkås
(L,N)	Åsrygg ved Kvalvika
(L,N)	Sjønære områder ved Gravbukta
(N)	Kvalvikbukta
(N,L,F)	Sjønære områder fra Gyltneset til Ørnvika
(L)	Koller sør for Gyltneset
(L,N)	Åneslia

Kategori 2. Områder med store landskaps-, natur- og friluftsverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut ifra hensynet til landskaps-, natur- og friluftverdiene bør omdisponering av arealene ikke forekomme. Dersom ikke andre alternativer finnes, bør det gjøres nærmere analyse av arealet for å gjøre inngrep så skånsomme som mulig.

(L)	Nerbolga
(L)	Gravstedet Nerbolga
(N)	Silhuett/vegetasjonsbuffer –midtre del av Husøya
(F)	Fjæra vestre del av Bolgvågen
(F,L)	Området ved grendahuset i Bolga
(N)	Skogområde øst for Sødalen industriområde
(N)	Skogsområder øst for Bolgvågen
(F)	Badebukt på Husøya
(L)	Skråningen nord for Jørihaugen boligområde
(L)	Jørihaugen
(L)	Kollen nede ved Rensviksundet
(L,N)	Saltvika
(L,N)	Sjønære område ved Saltvika
(L)	Kolledraget ved Rensvik
(N)	Edellauskogområde Rensvik ned mot Saltvika
(L)	Kulturlandskapsområde ved Rensvik
(L)	Kulturlandskapsområde ned mot Sanden
(N)	Områden sør for Sanden-Vorpnesbukt
(L, N)	Sjønære områder ved Sandbukta
(N)	Skogsområdene nordøst for Litlvatnet
(L)	Kulturlandskap ved Sæter
(L)	Kulturlandskap øst for Sæter

(L)	Kulturlandskap ved Sæterenga
(N)	Naturområder sør for Litlvatnet
(N,F)	Naturområdene sør for Rensvikvatnet
(L)	Stangarhaugen
(L)	Kolle ved Frei sentrum
(N,F)	Naturområdene mellom FV 268 og bekken fra Litvatnet
(L,N)	Sjønære områder mot Storbukta og Buktaneset
(L)	Kolledrag sør for Frei sentrum
(F,N)	Områdene sør for Frei idrettspark
(L,N)	Området rundt Bjerkalia (sørsiden av hovedveien)
(L)	Bjerkalia (nordsiden av hovedveien)
(L,F)	Området sør for Solsletta (Ånesmyra)
(N)	Naturområde vest for Kvalvikelva
(L)	Kolledrag sør for Kvalvikbukta-Dalen
(F,N)	Naturområder sør for Gyltneset
(L)	Kulturlandskap ved Dalen
(F)	Området Ånes - Skarvan
(L)	Kulturlandskap ved Gyltneset
(L)	Kulturlandskap sør for Åneslia

Kategori 3. Områder med landskaps-, natur- og friluftsverdier.

Til områdene stilles følgende krav:

Ut fra hensyn til landskaps-, natur- og friluftverdiene kan områdene omdisponeres.

Øvrige områder som ikke er verdisatt under kategori 1 og 2.

Mørk grøn = meget store landskaps-, natur- og friluftsværdier
Lys grøn = store landskaps-, natur- og friluftsværdier
Andre områder = landskaps-, natur- og friluftsværdier

KILDER

Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Natur- og friluftsbaser.

Gaarder Geir, Engasjert av Kristiansund kommune for prosjektet
"Registrering av naturtyper.

Gjessing J ; "Norges landformer", 1978 Universitetsforlaget.

Klemsdal T. ; Kystlandskapets landformer og naturmiljø i Norge. UiO 1999.

Kristiansund kommune; Generalplan, 1971.

Nordisk ministerråd, 1990; "Friluftsliv i nærmiljøet."

Oslo kommune; "Grønn plakat". Etat for miljørettet helsevern og næringsmiddelstilsyn.
Rapportene 49-52, 1997.

Rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser i
planleggingen. Miljøverndepartementet T-2/92.

Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging; Kgl res. 1993

Ringard og Skjørstad. "Friluftsliv i nærområder, utviklingen i tettstedsnære områder fra 1955 til 1985."
Rapport T-670 Miljøverndepartementet.

Sandefjord kommune; "Grøntstrukturanalyse" 1990.

Stortingsmelding nr.31 (1992-1993); "Den regionale planleggingen og arealpolitikken".

Torén, A-K. H og Nyhus, S.; "Planlegging av grøntstruktur i byer og tettsteder". Dn-håndbok 6.
Direktoratet for naturforvaltning. 1994.

Vatne Geir, NTNU.

Vedlegg

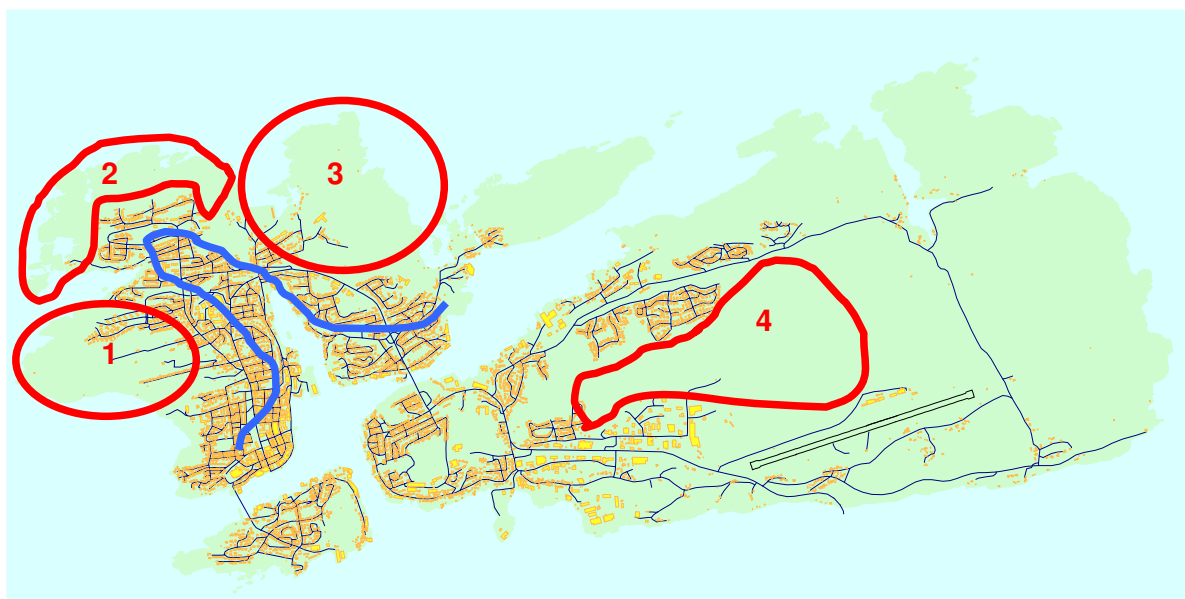
(Utdrag fra Grønn plakart Atlantenområdet)

I gamle Kristiansund finner vi følgende store rekreasjonsområder innenfor tettstedet.

- | | | |
|---|---------------------------|--------------------|
| 1. Brunnsvika-Fløya (Kringsjø - Vanndamman), | Areal 0,9 km ² | 2,5 km strandlinje |
| 2. Meldalsholmen-Dalabukta (Karihola) | Areal 1 km ² | 2 km strandlinje |
| 3. Atlantenområdet (Folkeparken - Lasken – Kleppen) | Areal 1 km ² | 2 km strandlinje |
| 4. Røssern-Dale-Kvennberget | | |

Gløsvågen-Omsa og Skorpa, regnes ikke med her da de ligger for langt unna store deler av befolkningen. Sjøen er heller ikke regnet med, men vil i stor grad benyttes, spesielt i sommerhalvåret.

Kartet nedenfor viser oversikt over de store rekreasjonsarealene i Kristiansund. Tallene refererer til oppstilling ovenfor. Blå strek viser avstand ca 500 m fra de store rekreasjonsarealene på Kirkelandet og Goma .



Den blå streken på kartet ovenfor viser avstand på 500 meter fra de store rekreasjonsområdene på Kirkelandet og Goma. Innenfor en avstand på 500 meter fra rekreasjonsområdene bor det her ca. 7000 innbyggere. På Goma og Kirkelandet bor det totalt ca. 10.000 innbyggere. Mange av disse bor derfor lengre enn ca 500 m unna de store rekreasjonsområdene, og må benytte seg av mindre rekreasjonsområder i nærheten. Anskueliggjøringen viser at de store rekreasjonsområdene på Kirkelandet og Gomalandet fanger opp store deler av Kristiansunds befolkning, og har således en meget høy friluftsverdi. For friluftslivet er det viktig å bevare og unngå en fragmentering og bit for bit spising av disse områdene.

Ser man imidlertid på hva som finnes av små nærområder på de ulike land i Kristiansund, gir dette et interessant bilde. Framstillingen nedenfor er basert på friområder avsatt i kommuneplanen. I enkelte områder kan det være regulert mindre små lekeplasser og

ballsletter for de konkrete boligområder. Disse er ikke tatt med her. Framstillingen er grov, slik at feil kan forekomme.

Innlandet . Areal ca 742 da

Friområder (5 stk)	170	da
LNF-områder*	ca 80	da
Totalt ca	250	da

*LNF; landbruks,- natur og friluftsområde, uregulerte områder
Gravstedet er ikke medtatt i beregningen over friluftsområder.

Innbyggere ca 1200. På Innlandet finnes ingen større rekreasjonsareal. Av friområdene kan man si at Bautaen (inkl. gravstedområdet), Skjærva og Skjærtangenområdet med ca 130 da kan benyttes til ferdsel. Øvrige områder (friområdene mot Sørsundet) er for bratte og lite egnet for friluftsliv. Med en tilvekst på 420 boenheter, og på grunn av dette en estimert økt befolkningssmengde på ca 800 personer, skal Innlandets friområder dekke behovet for nærrekreasjonsområder for ca 2000 personer.

Det finnes en del skriv som omtaler krav til utearealer for lek og opphold. I veileder til teknisk forskrift sies at det er behov for et areal på 80 m² pr bolig. Minimum 25 m² av fellesarealene pr. bolig bør avsettes til lekeplasser.

NIBR anbefaler følgende krav til lekeplassarealer og avstander mellom lekeplass og boliger i områder som betegnes som store boligområder:

Lekeplass-type	Areal totalt pr. bolig	Min. areal pr. bolig	Min. areal totalt	Betjente ant. boliger	Avstand fra bolig
Lekeplass ved inn-gang	Min. 25 m ²	5 m ²	150 m ²	Maks. 30	Maks. 50 m
Nærlekeplass	opparbeidet lekeplass	10 m ²	1 500 m ² ¹⁾	Maks. 150	Maks. 150 m
Strøks lekeplass		10 m ²	5 000 m ² ²⁾	Maks. 500	Maks. 500 m

Kirkelandet (unntatt Brunsvika, Kariholå og Dalabrekka). Areal ca 2450 da

Friområder (7 stk)	920 da	(herunder Brunnsvika-Fløya på 783 da)
LNF-områder	ca 50 da	
Totalt ca	980 da	

Innbyggere ca 5500. Her ligger Brunnsvika-Fløya (Vanndamman, Kringsjø, Vugga) på 783 da, -som betegnes som et større friluftsareal innenfor tettstedet. Ser vi bort ifra parken og "Idrett", er de øvrige små områder lite egnet for bruk.

Brunsvika, Karihola og Dalabrekka. Areal ca ca 1540 da

Frrområder (5 stk)	201 da (da)
LNF-områder	ca 660 da
Totalt ca	861 da

Innbyggere ca 2300.

Her ligger frrområdene i tilknytning til LNF-områdene og er relativt tilfredsstillende for ferdsel. Dette området har relativt god tilgang på nærområder.

Gomalandet (unntatt Skorpa). Areal ca 2100 da

Frrområder (10 stk)	ca 500 da (herunder Folkeparken, kommunalt eid 415 da)
LNF-områder	ca 600 da
Totalt ca	ca 1100 da

Innbyggere ca 2400. De offentlige frrområdene på ca 85 da består hovedsakelig av områdene ved gravstedet, Gomabanen, haugene bak det gamle slakteriet og på Stortua. Disse er små og lite egnet til turvirksomhet. Folkeparken (deler av Atlantenområdet) er således eneste tilfredsstillende nærområde.

Nordlandet –sentrum (vest for Melkvikan) Areal ca 900 da

Frrområder (3 stk)	ca 120 da
LNF-områder	ca 109 da
Totalt ca	ca 229 da

Innbyggere ca 2000. Området har sterk mangel på frrområder. Store deler av Bjønnahaugen er for bratt og lite egnet for ferdsel. Frrområdene egnet for ferdsel er parken, "toppen av Nordlandet" dvs. nord for Krogenga boligområde, og strandområdene ved Smedvika.

Konklusjon

Oppstillingen ovenfor viser at Kristiansund har stor mangel på mindre rekreasjonsområder innenfor tettstedet. Noen områder har således prekær mangel på gode rekreasjonsområder å gå på tur i. Når det gjelder store rekreasjonsområder innenfor tettstedet, er situasjonen bedre. Våre tre store rekreasjonsområder Brunnsvika-Fløya, Meldalsholmen-Dalabukta (Karihola), Folkeparken "redder" tur tilbudet totalt sett for hele byen, da de er de eneste turområder for store deler av byens befolkning. Av ovennevnte er Brunnsvika-Fløya arealsonet til offentlig frrområde. Deler av Meldalsholmen-Dalabukta (Karihola) , og Folkeparken er også sonet til samme formål. Disse områdene er således

sikret mot utbygging. (Imidlertid har ikke kommunen gjennomført erverv av mange av friområdene, som i dag eies av private. For eksempel eier kommunen kun en liten del av friområdene på Bautaen.

Resterende del av rekreasjonsområdene er imidlertid sonet som LNF-område i kommuneplanen, og er ikke i like stor grad sikret mot framtidig utbygging. Bygges disse områdene ned, vil dette ytterligere forringe tilbudet av nærrekreasjonsområder i hele kommunen.

Selv om de små rekreasjonsområdene/små nærområdene ofte er for små til å gå på tur i, har de gjerne en meget stor verdi som lekeområder for barna. Små skogsholt og "100 meters" skoger er gjerne viktigere å bevare for denne aldersgruppen, enn de større rekreasjonsområdene som ligger noe lengre borte. Eksempel; Friområdet bak det gamle slakteriet ved Stortua er ikke et området som blir brukt til turvirksomhet. Området har imidlertid en viktig funksjon som lekeområde av barna. Folkeparken som ligger like ved kan aldri kompensere for dette området hvis det går tapt, da hovedveien fungerer som en markant barriere. Dette viser viktigheten av at man bør planlegge nærområder for alle brukergrupper.

